

Giữ hồn Tết năm cùng của đồng bào Dao nơi miền Tây xứ Thanh

09:38 18/02/2026

Giữa nhịp sống hiện đại và sự giao thoa mạnh mẽ của nhiều luồng văn hóa, đồng bào dân tộc Dao ở miền Tây Thanh Hóa vẫn bền bỉ gìn giữ phong tục Tết năm cùng – nghi lễ quan trọng nhất trong năm, kết tinh đạo lý “Uống nước nhớ nguồn” và tinh thần gắn kết cộng đồng.

Món bánh giầy không thể thiếu trong mâm cúng Tết năm cùng. (Ảnh: baothanhhoa.vn)

Tại xã Cẩm Thạch, nơi có hơn 1.500 người Dao sinh sống tập trung ở các thôn Thạch An, Bình Yên, Bình Sơn, không khí chuẩn bị Tết năm cùng đã rộn ràng từ tháng 11 âm lịch. Các gia đình dọn dẹp nhà cửa, sửa sang bàn thờ, chuẩn bị lễ vật chu đáo. Dù đời sống còn nhiều khó khăn, bà con vẫn dành sự trân trọng đặc biệt cho nghi lễ truyền thống, coi đây là điểm tựa tinh thần trước thềm năm mới.

Theo lãnh đạo UBND xã Cẩm Thạch, chính quyền địa phương đã tăng cường tuyên truyền, vận động người dân tổ chức Tết năm cùng an toàn, tiết kiệm, phù hợp điều kiện kinh tế từng gia đình; đồng thời chỉ đạo lực lượng công an xã bảo đảm an ninh trật tự trong thời gian diễn ra lễ tết.

Tại thôn Hạ Sơn, xã Ngọc Lặc – nơi có hơn 1.000 nhân khẩu chủ yếu là người Dao – phong tục Tết năm cùng tiếp tục được trao truyền cho thế hệ trẻ. Bên cạnh việc duy trì tiếng nói, trang phục truyền thống trong các dịp lễ, người dân đặc biệt coi trọng nghi lễ tâm linh cuối năm, như một cách khẳng định bản sắc giữa dòng chảy đổi thay.

Chính quyền xã Ngọc Lặc cho biết, cùng với sự hỗ trợ của Nhà nước, đời sống vật chất và tinh thần của đồng bào Dao ngày càng được cải thiện. Khi điều kiện kinh tế ổn định hơn, người dân càng ý thức rõ trách nhiệm gìn giữ, phát huy giá trị văn hóa truyền thống, trong đó Tết năm cùng giữ vai trò trung tâm.

Đồng bào Dao tại Thanh Hóa chủ yếu thuộc hai nhóm Dao Tiền và Dao Quần Chẹt, sinh sống tại nhiều xã miền núi. Trong đời sống tâm linh, ngoài Tết thanh minh và rằm tháng Bảy, Tết năm cùng được xem là dịp thiêng liêng nhất. Hằng năm, từ tháng 11 đến hết tháng 12 âm lịch, các gia đình mời thầy cúng làm lễ, chuẩn bị ba mâm cúng gồm mâm tổ tiên, mâm thờ Bàn Vương và mâm dành cho các thành viên đã khuất trong dòng họ.

Lễ vật không thể thiếu là thịt lợn, thịt gà và đặc biệt là bánh giầy – được làm từ nếp dẻo thơm do chính gia đình trồng cấy. Nghi lễ kéo dài hơn một giờ đồng hồ, trong đó thầy cúng thay mặt gia chủ báo cáo công việc đã làm trong năm, cầu mong mùa màng bội thu, gia đình bình an, hạnh phúc. Sau nghi lễ, gia chủ mời anh em, họ hàng, bạn bè cùng chung vui trong không khí đầm ấm, trang trọng.

So với trước đây, thời gian tổ chức Tết năm cùng đã được rút ngắn, bảo đảm phù hợp điều kiện sản xuất, sinh hoạt. Tuy nhiên, những giá trị cốt lõi vẫn được giữ nguyên vẹn.

Tết năm cùng không chỉ là một phong tục, mà là sợi dây nối liền quá khứ với hiện tại, là nền tảng tinh thần để đồng bào Dao ở miền Tây xứ Thanh tiếp tục gìn giữ bản sắc, củng cố đoàn kết cộng đồng và phát triển bền vững trên chính quê hương mình.

Hậu Thạch (t/h)